

Det nya europeiska Bauhaus

2021/22:FPM6

Finansdepartementet

2021-10-20

Dokumentbeteckning

COM (2021) 573

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH
SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Det nya europeiska
Bauhaus Vackert, hållbart, tillsammans

Sammanfattning

Kommissionens meddelande om Ett nytt europeiskt Bauhaus (New European Bauhaus, förkortat NEB) har ambitionen att skapa vackra, hållbara och inkluderande platser, produkter och levnadssätt och därmed påskynda den gröna omställningen. Initiativet är i första hand menat att intensifiera synergier mellan befintliga och planerade EU-strategier eller EU-program för att stödja Bauhausinitiativets mål. Meddelandet föreslår också inrättandet av en tankesmedja (Bauhauslaboratorium) och ett årligt evenemang för att uppmärksamma frågorna.

Sverige välkomnar en bred EU-gemensam satsning som utifrån en helhetssyn betonar gestaltungsfrågornas och kulturens och kreativitetens betydelse i utvecklingsarbetet för en omställning till hållbara samhällen och som ger medlemsstaterna såväl gemensamma målsättningar som konkreta verktyg för att uppnå dessa. Det skapar också goda förutsättningar för fortsatt arbete och eventuella nya satsningar på nationell nivå inom en mängd områden som på något sätt berör arkitektur, form, design, konst, kultur och kulturarv och hållbar stadsutveckling.

En av de absolut största utmaningarna i omställningen till ett hållbart samhälle är att skapa och utveckla platser där vi lever, bor och arbetar till hållbara, berikande, demokratiska och meningsfulla platser för alla. Platser och miljöer som vi alla kan vara stolta över i generationer framöver. Att åstadkomma detta är en stor och komplex utmaning där olika discipliner som arkitekter, designers, antikvarier, konstnärer, ingenjörer och samhällsvetare

behöver jobba ihop. Dialog måste även ske på tvären mellan offentliga aktörer, näringsliv, akademi och invånare.

2021/22:FPM6

Regeringen har uppdragit åt Boverket att koordinera det svenska deltagandet i NEB i syfte att stärka Sveriges bidrag till initiativet. Rådet för hållbara städer är partner till NEB och arbetar redan idag aktivt med den svenska delen av genomförandet. Även Nordiska ministerrådet har initierat ett arbete med NEB.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Ett nytt europeiskt Bauhaus aviserades i Europeiska kommissionens meddelande En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv (Faktapromemoria 2020/21:FPM35). Den 18 januari 2021 lanserade kommissionen initiativet och under januari till juni genomfördes en gemensam utformningsfas baserat på deltagande och inkludering med ett underifrånperspektiv som gav alla intresserade (medborgare, yrkesverksamma och organisationer) tillfälle att utbyta idéer, exempel, visioner och utmaningar som borde beaktas i projektet. För arbetet inrättades ett High Level Round Table bestående av experter inom flera områden samt möjlighet för organisationer och aktörer att bli partners till initiativet. På grundval av resultaten från utformningsfasen presenterade kommissionen den 15 september meddelandet ”Det nya europeiska Bauhaus Vackert, hållbart, tillsammans”.

1.2 Förslagets innehåll

Ett nytt europeiskt Bauhaus är ett deltagarbaserande initiativ som uttrycker ambitionen att skapa vackra, hållbara och inkluderande platser, produkter och levnadssätt och som ska främja en ny livsstil där hållbarhet (miljömässig) harmonierar med gestaltning och påskyndar den gröna omställningen inom olika sektorer av ekonomin. Målet är att ge alla medborgare tillgång till varor som är cirkulära och mindre koldioxidintensiva som stödjer målet att återställa naturen och skydda den biologiska mångfalden. Initiativet tillför en kulturell och kreativ dimension till den europeiska gröna givna för att främja hållbar innovation, teknik och ekonomi som kopplas samman till människors livsmiljöer. Målet med initiativet är att med tiden också nå utanför Europas gränser.

Tre oskiljbara kärnvärden vägleder initiativet:

- Hållbarhet (i betydelsen miljömässig), från klimatmål till cirkularitet, nollförorening och biologisk mångfald
- Estetik, kvaliteten på upplevelser och stil, utöver funktionalitet

- Inkludering, från tillvaratagande av mångfald till säkerställande av jämlikhet för alla, tillgänglighet och överkomlighet.

Tre huvudprinciper har fastställts som vägleder arbetet med initiativet:

- En strategi på flera nivåer; från global till lokal. För att nå ut lokalt kommer initiativet att undersöka sätt att stödja småskaliga initiativ som genomförs av individer, grannskap och lokalsamhällen.
- En strategi som bygger på delaktighet. Fortsatt arbete för deltagarbaserad medverkan för att ingen ska lämnas utanför och för ett kollektivt tänkande skapar kreativa lösningar.
- Ett ämnesövergripande synsätt som överbryggat barriärer mellan olika synvinklar och yrken där kultur, teknik, innovation och design, ingenjörskunskaper, hantverk, konst och vetenskap samverkar.

Fyra tematiska områden för omvandlingen

Mot bakgrund av den gemensamma utformningsfasen har fyra tematiska områden identifierats för fortsatt arbete.

Att återknyta till naturen för bl.a. bättre hälsa och välbefinnande och hantera klimatrelaterade händelser. Att gå mot ett livscentrerat perspektiv och läras och inspireras av naturen bl.a. genom grönare städer, naturbaserade material, markanvändning, återvinning av material, aktiv mobilitet och ny syn på transportinfrastruktur.

Att återfå en känsla av tillhörighet genom att uppmuntra solidaritet mellan generationer, utveckla förbindelser mellan utbildning och konst i lokala miljöer och förbättra gemensamma miljöer och platser där människor kan mötas. Att tillvarata kulturens möjligheter att skapa anknytning och social interaktion.

Att prioritera de platser och de människor som behöver det mest med överkomliga och tillgängliga lösningar för alla där hänsyn bör tas till de grupper och individer som är mest utsatta. Inriktningen innebär en universell design för undanröjande av hinder för tillgänglighet i den byggda och virtuella miljön ifråga om varor och tjänster inklusive digital konnektivitet. Det territoriella perspektivet inkluderar alla geografiska skalor och förbindelser dem emellan för att undvika geografisk segregering av sociala grupper.

Behovet av ett långsiktigt livscykel tänkande i det industriella ekosystemet som omfattar hela det industriella ekosystemet, från produktion till leverans och konsumtion där ett synsätt på cirkulär ekonomi bör användas. Återanvändning, förnyelse och omvandling samt förlängning av livslängd för befintliga byggnader bör prioriteras före uppförandet av nya byggnader.

Kommissionen vill skapa en ram för Bauhausinitiativet som harmonierar med målen för hållbar utveckling, relevanta EU-strategier och EU-initiativ. Ramen utformas för att skapa ett utrymme för att utveckla och testa politiska instrument och finansieringsinstrument för omvandlingen av samhällen och ekonomin. Kommissionen menar att synergier mellan befintliga och planerade EU-strategier eller EU-program bör intensifieras så att de kan stödja Bauhausinitiativets mål. De kan alla bidra till ett kulturellt projekt som sammanför hållbarhet, inkludering och estetik på de platser där människor bor och i fråga om hur de lever. Kommissionen inför dessutom särskilda Bauhausinitiativ som ska bidra till omvandlingen.

1.2.1.1 Att arbeta med Bauhausgemenskapen: Bauhauslaboratoriet

Ett Bauhauslaboratorium inrättas som tankesmedja för samskapande och utveckling av prototyper och test av verktyg för lösningar och politiska åtgärder som kommer att underlätta omvandlingen på fältet. Aktörer engagerade i Bauhausinitiativet bjuds in till att samarbeta och utarbeta konkreta rekommendationer avseende: strategi för märkning av initiativ i överrensstämmelse med Bauhausinitiativets mål, innovativ finansiering för att stödja projekt, rättsliga analyser och rättsliga experiment över hur regelverk kan stödja utveckling av initiativ inom olika sektorer samt nyckelresultatindikatorer för att mäta initiativets resultat.

1.2.1.2 En Bauhausfestival

För att skapa en känsla av samhörighet, lyfta fram, diskutera och sprida innovationer och resultat, främja medborgares engagemang kommer kommissionen bekosta och uppföra en festival i Bryssel 2022. Utifrån erfarenheterna planeras årligt återkommande evenemang i och utanför EU.

1.2.1.3 Tre nyckelområden för omvandling

Mot bakgrund av den gemensamma utformningsfasen har tre nyckelområden för omvandlingen identifierats som stöd och finansieringsinstrument avses utformas kring: omvandling av platser, omvandling av gynnsamma miljöer för innovation, spridning av nya innebörder.

Omvandling av platser

Insatser avses göras som bidrar till att sprida och öka lärandet om hur omvandling av platser kan ske i enlighet med initiativets inriktning.

- Under hösten 2021 lanseras utlysningar för ansökan om för innovativa pilotprojekt som symboliserar Bauhausinitiativets värderingar, inklusive riktade ansökningsomgångar inom ramen för Horisont Europa för förebildliga ("lighthouse") demonstratorer samt demonstratorer för sociala, överkomliga och hållbara

bostadsområden. Under 2022 avses ytterligare demonstratorer stödjas av Europeiska stadsinitiativet inom ramen för sammahållningspolitiken. Efter 2022 är avsikten att inriktningen främjas genom synergier med aktiviteter som lanseras inom ramen för Horisont Europa.

- Erbjudna tekniskt stöd till berörda parter t.ex. regionala och lokala myndigheter, för att utveckla och genomföra Bauhausprojekt med bl.a. första fokus på medborgarengagemang.
- Införa ett särskilt finansieringsinstrument för stadsutveckling som hävstång för EU investeringar och privata investeringar för att stödja Bauhausprojekt i medlemsstaterna samt stöd till utbildning och projektgenomförande.
- Undersöka hur småskaliga projekt kan stödjas utifrån arbetet vid Europeiska institutet för innovation och teknik samt inrätta en *Seal of Excellence* för att lyfta fram projekt av hög kvalitet som inte kan finansieras genom EU-program.

Europeiska kommissionen uppmanar medlemsstaterna att: införa Bauhausinitiativet i sina strategier för socioekonomisk och territoriell utveckling och att visa sitt stöd genom att integrera initiativet i genomförandet av sammanhållningspolitiken 2021-2027 som en del av partnerskapsöverenskommelser och relevanta operativa program, nyttja Bauhaus finansieringsinstrument för att finansiera projekt på fältet samt mobilisera relevanta delar av sina planer för återhämtning och resiliens för omvandlande Bauhausprojekt.

Omvandling för gynnsamma innovationsmiljöer

Insatser avses göras för att främja möjligheterna till innovation.

- Senast 2022 avses nya omställningsvägar skapas: i) ett grönt, digitalt och motståndskraftigt byggekosystem genom högnivåforumet för byggsektorn, ii) ett grönt, digitalt och motståndskraftigt ekosystem för närhet och social ekonomi, som ett komplement till EU:s handlingsplan för den sociala ekonomin och iii) ett grönt, digitalt och motståndskraftigt textilekosystem, som ett komplement till EU:s strategi för textilier.
- Ett självbedömningsverktyg avses utvecklas för att mäta hållbarhet, inkludering och estetik i ett projekt samt stöd för att identifiera förbättringsmöjligheter. Digitala verktyg för e-lärande och bedömning för att stödja användningen av Level(s)-ramverket, som främjar livscykelbedömningar och uppskattningar av koldioxidavtrycket gällande byggnaders miljöprestanda.
- Ytterligare mobilisering av Horisont Europa avses för att stödja Bauhausinitiativet. En hög-nivå-workshop planeras för att tillhandahålla en framåtblickande forsknings- och innovationsagenda till stöd för initiativet och som inspel till framtida arbetsprogram för Horisont Europa.

- Mobilisering av Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och Europeiska innovationsrådet (EIC) för samordnade ansökningsomgångar i syfte att behandla de viktigaste innovationsutmaningar som identifieras i projekten inom arbetet med omvandling av platser.
- Integrera Bauhausinitiativet i prioriteringarna för Life-programmet, för att stödja projekt som främjar cirkularitet, nollföreningar och biologisk mångfald.
- Mobilisera programmet för den inre marknaden och dess Cosme-pelare, för att stödja affärspartnerskap inom livsstilssektorn (mode, design, möbler osv.) mellan utformare, tillverkare, hantverkare och teknikleverantörer (partnerskapsprojektet Worth) samt stödja partnerskap för den sociala ekonomin och den gröna given på lokal nivå.
- Främja ämnesövergripande innovation för hållbarhet, inkludering och välbefinnande inom de kulturella och kreativa sektorerna inom ramen för programmet Kreativa Europa särskilt genom laboratorier för kreativ innovation.
- Mobilisera digitala innovationsknutpunkter i relevanta sektorer (inklusive byggsektorn) för att utveckla verkliga och virtuella miljöer och upplevelser med hjälp av långtgående digital teknik.
- Från och med 2021 föreslå frågor och prioriteringar för Bauhausinitiativet i arbetsprogrammen för ett digitalt Europa.
- Främja innovativ upphandling för att främja en strategi som bygger på kvalitet, hållbarhet och inkludering snarare än bara kostnader.

Spridning av nya innebörder (meanings)

Insatser avses göras för att öka medvetenheten och kunskapen hos allmänhet och i samhället.

- Föreslå att inom Erasmus+ införa en särskild prioritering för Bauhausinitiativet avseende utlysningförfarande 2022 för ”Allianser för innovation” samt en prioritering för Bauhausinitiativet i utlysningen 2022 för ”Europeiska ungdomar tillsammans” till stöd för gränsöverskridande partnerskap för ungdomsorganisationer.
- Föreslå att genom Kreativa Europa stödja konstnärsresidens och andra typer av platsbundna kulturella aktiviteter på platser som identifierats eller utsetts av Bauhausinitiativet.
- Varje år utlysa ett Bauhauspris som lyfter fram olika aspekter av Bauhausinitiativet.
- Utveckla en åtgärd för ömsesidigt lärande, för att hjälpa lokala myndigheter att integrera och genomföra de kvalitetsprinciper för den bebyggda miljön som tagits fram genom Davos-processen och av expertgruppen Högkvalitativ arkitektur och byggd miljö inom ramen för den nya europeiska agendan för kultur.
- Inrikta det årliga temat för eTwinning 2022 på frågor som är relaterade till Bauhausinitiativet.

- Föreslå frågor som är relaterade till Bauhausinitiativet som en del av de tematiska prioriteringarna för det europeiska priset för innovativ undervisning 2022.
- Koppla det årliga temat för Discover EU-åtgärden 2022 till initiativet.
- Föreslå projekt som kan bidra till initiativet vid den årliga ansökningsomgången för Europeiska solidaritetskåren 2022.

EU kommissionen avser att fortsätta mobiliseringen av berörda aktörer och att utvidga samtalet både inom och utanför Europa, i samarbete med Europeiska utrikestjänsten, Europeiska unionens delegationer samt intresserade internationella organisationer och nätverk. I detta avseende kommer synergier med relevanta politiska sammanhang och samarbetsramar att identifieras, särskilt i EU:s grannskap. Europeiska kommissionen väntar sig ett samarbete med Europaparlamentet, rådet, Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén för att öka medvetenheten och främja debatten hos de aktörer som respektive institution företräder, mobilisera medborgare och aktörer från den privata sektorn.

EU-kommissionen framhåller att ett samarbete med medlemsstater och offentliga myndigheter på internationell, nationell, regional och lokal nivå, bland annat genom deltagande av det civila samhället och företrädare för olika grupper, kommer vara avgörande i alla delar av initiativet. Medlemsstaterna uppmanas att utse en enhet som kontaktpunkt för Bauhausinitiativet, som sammankopplar och samordnar insatserna i sina respektive länder och deltar i ett EU-omfattande informellt nätverk för utbyte av information och erfarenheter.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget anknyter till, och ligger väl i linje med, en rad svenska policydokument på områdena stadsutveckling samt arkitektur, form och design samt konst och kulturmiljö – det som sammanfattas i begreppet gestaltad livsmiljö. Även satsningar kring innovation och grön omställning berörs. I bilagan ”ANNEX 3 – Den politiska ramen för Bauhausinitiativet” listas de övriga EU-satsningar som anknyter till och påverkas av NEB-initiativet.

Då NEB-initiativet är ett mycket ambitiöst anslag som berör många politikområden finns fler svenska strategier och satsningar än de nedan nämnda som på ett eller annat sätt anknyter till NEB. De här nämnda strategierna har dock en mer direkt anknytning.

1.3.1 Politik för gestaltad livsmiljö (Prop. 2017/18:110)

Propositionen tar ett helhetsgrepp om arbetet med den gestaltade livsmiljön och utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy. Ansvarsstrukturen

tydliggörs och stärks för att främja den gestaltade livsmiljöns kvalitet och för att stödja utvecklingen inom området. Med perspektivet gestaltad livsmiljö följer en helhetssyn på forrådet av livsmiljön som omfattar arkitektur, form och design men också konst, kulturmiljö och sociala värden.

I likhet med NEB-initiativet utgår politiken för gestaltad livsmiljö från ett holistiskt synsätt och understryker gestaltningens betydelse som katalysator för en rad andra utvecklingsområden. Den nationella politiken utgör därmed en god utgångspunkt för den ambitionshöjning som NEB innebär. Boverket har ett samlat ansvar att arbeta med samordnande, främjande och kunskapshöjande insatser till offentliga aktörer i frågor om arkitektur och gestaltad livsmiljö.

1.3.2 Strategi för levande städer (Skr. 2017/18:230)

I strategin presenteras regeringens nya politik för en hållbar stadsutveckling. Strategin innehåller övergripande mål för hållbara städer och nya etappmål i miljömålssystemet tillsammans med prioriteringar och nya insatser med tyngdpunkt på miljömässigt hållbar stadsutveckling.

Strategin för levande städer har ett starkt miljöfokus och behandlar bl.a. frågor om stadsgröniska och ekosystemtjänster, men även hållbara transporter och till viss del sociala hållbarhetsfaktorer. Strategin kopplar också samman stadsutveckling med politik för gestaltad livsmiljö. Den anknyter därmed till NEB-initiativets vision om att återknyta till naturen, bland annat för bättre hälsa och välbefinnande men också som ett led i klimatanpassning och hållbarhetsarbete i stort. Rådet för hållbara städer har i uppdrag att arbeta med insatser inom detta politikområde.

1.3.3 Viable cities

Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram med fokus på omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmets mission är klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Viable Cities är en katalysator för nya former av samarbete mellan städer, näringsliv, akademi, forskningsinstitut och civilsamhälle. Detta för att mobilisera för att ställa om våra städers sätt att fungera i linje med våra nationella miljö- och klimatmål samt våra internationella åtaganden kopplat till de globala hållbarhetsmålen – Agenda 2030 – och Parisavtalet.

Programmets tidsram är 2017–2030 och genomförs med stöd i en samlad satsning av Vinnova, Energimyndigheten och Formas, där Energi-myndigheten är huvudansvarig myndighet. Då innovation och nytänkande är en central del i NEB-initiativet kan Viable Cities ha en konstruktiv roll i satsningar kopplade till initiativet.

I budgetpropositionen för 2022 har regeringen föreslagit en satsning på hållbart samhällsbyggande, bland annat för att möta behov i samband med företagsetableringar i Norrbotten och Västerbotten. Flera stora företagsetableringar och -expansioner pågår och planeras i dessa län, vilket medför att städer och mindre orter kommer att behöva växa mycket på kort tid och det ställer stora krav på såväl omsorgsfull gestaltning av den fysiska miljön som jämlik tillgång till goda livsmiljöer för alla invånare. Förslaget innebär att medel avsätts för innovativa, inkluderande och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i Norrbotten och Västerbotten. Stödet för 2022 omfattar 15 miljoner och trappas sedan upp för att omfatta 40 miljoner per år fram till 2030. Regeringen vill också förstärka myndighetssamarbetet i Rådet för hållbara städer med 2 miljoner kronor per år. Rådet är en viktig resurs i den statliga samordningen för hållbar stadsutveckling.

1.3.5 Stöd till energieffektivisering av flerbostadshus

Regeringen beslutade i juni 2021 om en förordning som innebär att byggnadsägare kommer kunna ansöka om stöd för energieffektivisering i flerbostadshus från och med 1 oktober 2021. Stöd får ges till merkostnader som förbättrar energiprestandan med minst 20 procent i flerbostadshus med ett primärenergital över 100 kWh/m² och år. Stöd får ges till byggnader som till övervägande del innehåller bostadslägenheter som upplåts med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt. I syfte att skydda kulturvärden ska varsamhetskraven beaktas.

Som ett led i en minskning av bebyggelsens klimatpåverkan är stödet för energieffektivisering relevant som en del i NEB-initiativets ambitioner.

1.3.6 Klimatklivet

Klimatklivet infördes 2015 och är ett stöd till lokala och regionala investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Vid slutet av februari 2021 hade totalt ca 3 600 projekt beviljats stöd.

För att minska klimatutsläppen i hela landet och bidra till en grön återstart har regeringen i budgetpropositionen för 2022 föreslagit att Klimatklivet förstärks kraftigt. Anslaget ökar med 800 miljoner kronor under 2022 för att därefter öka med mer än dubbelt så mycket 2023. 2024 är den planerade ökningen på mer än tre miljarder kronor. Satsningen innebär också att Naturvårdsverket får möjlighet att stötta fler långsiktiga och omfattande klimatprojekt, genom att den så kallade bemyndiganderamen höjs kraftigt.

1.3.7 Cirkulär ekonomi - strategi för omställningen i Sverige (2020)

2021/22:FPM6

Denna nationella strategi pekar ut inriktningen för det arbete som behöver göras för att ställa om till cirkulär produktion, konsumtion och affärsmodeller, samt giftfria och cirkulära materialkretslopp. Visionen är ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material. Även NEB betonar behovet av ett långsiktigt livscykelänkande och att ta itu med den rådande ohållbara användningen av resurser och avfall.

1.3.8 Nationell strategi för hållbar regional utveckling (Skr. 2020/21:133)

Strategin utgör den långsiktiga inriktningen för den regionala utvecklingspolitiken och ska bidra till omställningen till en hållbar utveckling i alla delar av landet. Strategin syftar till att minska klyftor och stärka utvecklingskraften i städer, tätorter samt gles- och landsbygder. Möjligheterna att bo, leva och verka i hela landet ska förbättras. Alla människor ska kunna känna delaktighet, påverka sin livsmiljö, forma sina liv och få tillgång till utvecklingsresurser utifrån sina förutsättningar oavsett var i landet man bor. Goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer är betydelsefullt i detta, liksom att verka för bevarande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster för att skapa motståndskraftiga samhällen i ett förändrat klimat. Näringslivet ska ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften och bidra till omställningen till hållbar utveckling. Politiken ska därmed skapa förutsättningar för en omställning där hela landet är med.

1.3.9 Klimatdeklaration för byggnader (Prop. 2020/21:144)

Förslaget innebär att byggherrar ska beräkna och redovisa den klimatpåverkan som uppstår vid uppförande av en ny byggnad. Deklarationen omfattar de växthusgasutsläpp som uppstår under byggskedet (uttag av råvaror, tillverkning av byggprodukter, arbete på byggarbetsplatsen och transporter). Att upprätta och lämna in en klimatdeklaration blir ett villkor för att byggherren ska få slutbesked.

Klimatdeklarationen syftar till att minska klimatpåverkan från byggandet och skapar förutsättningar för att på sikt styra mot kraftigare åtgärder som minskar växthusgasutsläppen. Boverket har lanserat en klimatdatabas med data för klimatberäkningar och har mer detaljerad information om det nya kravet och vad det innebär för bygg- och fastighetssektorn.

1.3.10 Inriktning för träbyggande (2018)

Inriktningen anger att ett utvecklat träbyggande kan bidra till att möta behovet av nya och överkomliga bostäder av god kvalitet. Trä har egenskaper som ger bra förutsättningar för industriell byggproduktion, hög

grad av prefabricering och serietillverkning vilket på sikt kan pressa byggkostnaderna, effektivisera bostadsbyggandet och öka konkurrensen på byggmarknaden.

2021/22:FPM6

1.3.11 En livsmedelsstrategi för Sverige (2017)

I juni 2017 beslutade riksdagen om regeringens förslag till övergripande mål och strategiska områden i prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet lanserades 2017. Därefter har regeringen lanserat tre handlingsplaner för att uppnå livsmedelsstrategins huvudsakliga syfte som är att öka produktionen, bidra till en konkurrenskraftig livsmedelskedja, öka sysselsättningen, exporten, innovationskraften och lönsamheten samtidigt som relevanta miljömål nås.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslagen och målsättningarna i kommissionens rapport är av visionär art och innebär inga direkta åtaganden för medlemsstaterna. Förslagen har i den bemärkelsen inga budgetära konsekvenser. Regeringen har uppdragit åt Boverket att koordinera det svenska deltagandet i NEB i syfte att stärka Sveriges bidrag till initiativet. I uppdraget ingår att sprida kunskap om initiativet till berörda aktörer, möjliggöra nordisk och nationell samordning samt lyfta fram ett antal goda exempel som svarar mot initiativets inriktning på hållbarhet, inkludering och estetik. För uppdragets genomförande får Boverket disponera 1 mkr under 2021.

I övrigt bedöms det svenska bidraget till initiativet i hög utsträckning kunna ske inom ramarna för de befintliga myndighetsuppdrag och samarbeten som utgör genomförandet av politiken för gestaltad livsmiljö. Möjligheter finns för ytterligare satsningar, vars budgetära bas i så fall får behandlas inom ordinarie budgetprocesser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Ambitionerna i meddelandet om New European Bauhaus är överensstämmande med ambitionerna i motsvarande svenska strategidokument. Helhetssynen på gestaltungsfrågorna och deras betydelse för en hållbar utveckling är central. Regeringen välkomnar därför på ett övergripande plan inriktningen på slutsatserna och förslagen i meddelandet. Regeringen saknar emellertid en tydlig koppling till förhållningssättet i Agenda 2030 om de tre dimensionerna av hållbarhet som balanserade, integrerade och odelbara.

Sverige välkomnar en bred EU-gemensam satsning som betonar gestaltungsfrågornas betydelse och ger medlemsstaterna såväl gemensamma målsättningar som konkreta verktyg för att uppnå dessa. Det skapar också

goda förutsättningar för fortsatt arbete och eventuella nya satsningar på nationell nivå inom en mängd områden som på något sätt berör arkitektur, form, design, konst, kultur och kulturarv och hållbar stadsutveckling. Sedvanlig budgetrestriktivitet ska beaktas.

Regeringen ser positivt på ökat byggande i trä och välkomnar åtgärder på EU-nivå som kan främja detta. Trä är ett etablerat byggmaterial som redan idag bidrar till klimatomställningen både genom att under lång tid binda kol i byggnader och genom att substituera fossilberoende material. Fler nya byggnader i trä innebär en ökad grad av industrialiserat byggande, vilket möjliggör en kraftig effektivisering och digitalisering av byggandet med minskade avfallsströmmar. Den höga kostnadseffektivitet som industriellt byggande i trä innebär ökad dessutom möjligheterna att bygga billigare bostäder för alla.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vi har i dagsläget ingen utförligare information om hur övriga medlemsstater förhåller sig till förslagen.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ej relevant i dagsläget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionsförslaget har inte varit föremål för remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ingen specifik rättslig grund har utpekats för själva meddelandet. Inom ramarna för Bauhausinitiativet föreslås dock analys av relevant lagstiftning för att se hur den påverkar möjligheterna att nå de uppsatta målen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Eftersom ingen ny lagstiftning föreslås ser regeringen inga skäl till att ifrågasätta förslagets subsidiaritet eller proportionalitet.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Faktapromemorian är avsedd att överlämnas till riksdagen. Europeiska kommissionen kommer att rapportera om initiativets framsteg under 2022.

4.2 Fackuttryck/termer